

•Coneixent Santa Coloma, aprenem•
núm. 2

ARXIU HISTÒRIC COMARCAL DE SANTA COLOMA DE FARNERS

Jordi Badia
Moisès González
Carme Herce
Xavier Pérez

N. ilustracions:
Isabel Mestrals
Xavier Pérez

Sumari

Collecció "Coneixent Santa Coloma, aprenem"

número 2

Presentació	3
Objectius didàctics	5
Conceptes, Procediments, Activitats, Valors i Metges	6
Com treballar en classe la família	6
Com treballar en classe els amics	7
Com treballar en classe els animals	8
Com treballar en classe els colors	9
Com treballar en classe els noms propis	10
Jordi Badia	11
Moisés González	12
Carme Hereu	13
Xavier Pérez	14
Il·lustracions:	24
Isabel Mestrals	25
Xavier Pérez	26

Edició del CRP La Selva I
Departament d'Ensenyament
Delegació Territorial de Girona

Sta. Coloma de Farners
Novembre del 1994

Sumari:

Presentació.....	2
Objectius Didàctics.....	3
Conceptes. Procediments. Actituds, Valors i Normes.....	4
Com treballar la visita a l'arxiu.....	5
Còmic.....	7
Enquesta sobre els arxius.....	8
Els arxius.....	10
Arxiu històric comarcal de Santa Coloma de Farners.....	14
Treball o temes a estudiar pels alumnes a classe.....	16
Comentari de fotografies.....	17
La llengua dels documents oficials.....	21
Característiques dels padrons.....	24
Inventari de béns.....	31
Programes de Festa Major.....	40

COL·LECCIONS DIDÀCTIQUES

PRESENTACIÓ

El número 1 de la Col·lecció Didàctica de l'Arxiu Històric Comarcal de Sta. Coloma de Farners

* Identificar els diferents tipus de documents que es guarden en aquell arxiu.

Com ja esmentàvem en el primer número d'aquesta col·lecció, l'objectiu de la mateixa és el d'ofrir propostes d'activitats variades i concretes sobre temes diversos que es poden treballar durant una visita a Sta. Coloma de Farners.

La que teniu a les mans preten donar idees per a conèixer l'Arxiu Històric Comarcal. Els arxius són llocs que, malgrat la seva importància en la coneixença de la nostra Història, sovint resten al marge de l'àmbit de l'ensenyament i són poc aprofitats com a recursos pedagògics.

Sovint ens lamentem que la història és una matèria feixuga i poc engrescadora. El fet però, d'apropar-se a una de les seves principals fonts, pot fer que els/ les alumnes la sentin més seva i els desvetilli l'interès.

També cal dir que cap de les activitats proposades té com a finalitat aprofundir en l'aspecte que tracta. La pretensió de totes i cadascuna d'elles és la de saber què és un arxiu i quina és la seva funció.

Totes les activitats estan incloses dins l'àrea de coneixement del Medi Social i van adreçades a l'últim curs del cicle superior de Primària i a l'Ensenyament Secundari Obligatori.

* Identificar els diferents tipus de documents que es guarden en aquell arxiu.

* Identificar els documents que descriuen la forma de vida d'un poble del seu entorn.

* Identificar moments històrics mitjançant la comparació de documents del seu entorn.

CONTENUDOS

OBJECTIUS DIDÀCTICS

• Visita a l'Arxiu Històric.

• Documentació: Padrós, Inventari, Fotografies d'època, Programes de festes.

- * Visitar l'Arxiu Històric Comarcal de Sta. Coloma de Farners.
- * Conèixer els diferents tipus de documents que es guarden en aquest arxiu.
- * Valorar la importància de conservar els documents, font de coneixement de la història.
- * Classificar els habitants segons una variable donada: treball, grau d'alfabetització, lloc de naixement...
- * Valorar la situació de la població en relació a aspectes com la consideració social de la dona o el nivell cultural o econòmic, en cadascun dels moments històrics.
- * Comparar dades estableertes en cada un dels padrons i treure'n conclusions.
- * Establir hipòtesis per explicar dades singulars.
- * Contrastar mitjançant imatges els canvis que han esdevingut al llarg del temps: urbanístics, de costums, de tipus professional, etc.
- * Constatar quines han estat les llengües d'ús escrit a Catalunya en diferents èpoques de la Història.
- * Fent servir un inventari, adonar-se de la forma de vida d'un pagès del segle passat.
- * Identificar moments històrics mitjançant la contrastació de programes de festa.

ACTITUDES, VALORS I NORMES

* Responser per mitjà d'elements documentals i fotogràfics.

* Reflexionar sobre el treball.

CONCEPTES

- * L'Arxiu municipal
- * Documentació: Padrans, Inventari, Fotografies d'època, Programes de Festes, altres
- * Activitats econòmiques de la població: les classes socials
- * Formes de vida al món rural al segle passat
- * Influència de la situació política en la vida quotidiana
- * Evolució de la utilització de la llengua

PROCEDIMENTS

- * Visita a l'Arxiu.
- * Manipulació de documents originals.
- * Anàlisi de dades estadístiques.
- * Comparació de dades de diferents èpoques.
- * Formulació d'hipòtesis.

ACTITUDES, VALORS I NORMES

- * Respecte pel patrimoni documental i històric
- * Rigor en el treball

COM TREBALLAR LA VISITA A L'ARXIU

****ACTIVITATS**

***A CLASSE**

Primer per desvetllar la curiositat i saber quins coneixements previs tenen els/ les nostres alumnes, donarem el còmic (En "Quim" no tenia ni idea que hi hagués una cosa anomenada ARXIU. Surt per primera vegada aquesta paraula).

Seguidament, es passarà l'enquesta "boja" per a continuar treballant el tema i creant expectatives per aprofundir-lo.

A continuació, donem un material de consulta (escrit i còmic) sobre els arxius i també quines són les característiques de l'Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners.

Caldrà que el/la professor/a es posi en contacte amb l'arxiver per concretar el dia/hora i document que s'ha escollit per treballar (fins hi tot veure les possibilitats d'adaptar el document)

Adreça: ARXIU HISTÒRIC COMARCAL

C/ Ave Maria, 5 bis.

17430 Sta. Coloma de Farners

Telèfon: 842146

Horari: De dimarts a dissabtes: matí, de 9 h. a 13,30 h.. A l'estiu, els matins de 8 h. a 15 h. de dilluns a divendres: tarda , de 16 h. a 19 h..

Nom de l'arxiver: Xavier Pérez

***A L'ARXIU**

L'arxiver farà una exposició general de l'arxiu.

Es visitaran les dependències.

Es mostraran els diferents tipus de documents, fent notar les seves característiques (suport, antiguitat, ...)

S'observarà més detingudament el document original que s'ha escollit i que després es treballarà a la classe.

Degut a les limitacions de l'espai físic, els grups no podran ser gaire nombrosos (10 a 12 alumnes). Per tant caldrà que en la visita hi hagin dos professors/es acompanyants i que mentre hi ha un grup visitant l'arxiu, l'altre tingui prevista alguna activitat (Ex. elaborar un qüestionari)

*TREBALL POSTERIOR A LA VISITA.

Fer les activitats proposades sobre el document escollit.

Treballs proposats: Comentari de fotografies

La llengua dels documents oficials

Característiques dels padrons

Inventari de béns

Programes de Festes Majors

Si el treball ha estat engrescador, potser es pot començar una campanya de sensibilització i col-laboració per a preservar el nostre patrimoni documental.

"ENQUESTA SOBRE ELS ARXIUS "

1) Als arxius es conserven :

- Documents històrics de la comarca
- Coses rares
- Receptes dels metges de les rodalies

2) L'Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners depèn :

- Del govern de Madrid
- De l'equip de programació de TV3
- De la Generalitat de Catalunya i del Consell Comarcal

3) La documentació que es guarda a l'arxiu se l'ha de :

- Planxar per desfer els plecs
- Classificar, ordenar i inventariar
- Mirar-la amb lupa per si porta res d'amagat

4) Es pretén difondre la documentació recollida entre :

- Investigadors , estudiants i les administracions públiques
- Persones que siguin molt i molt xafarderes
- Entre els que tinguin el Carnet Jove

5) Normalment, vénen a consultar l'arxiu :

- Gent jubilada que no sap de quina manera perdre el temps
- Alguns que ni tan sols saben llegir i és l'arxiver qui els ha de donar un cop de mà
- Historiadors locals i comarcals que busquen informació sobre el seu poble i la seva família

6) També és normal que vinguin:

- Persones que els agrada remenar-ho tot
- Estudiants universitaris que preparen les seves tesis i estudis
- Jugadors del Barça, Artistes famosos, ...

7) Es guarden documents o fons documentals dels següents ajuntaments :

- Sta. Coloma de Farners, St.Miquel de Cladells,
Massanes, Vidreres i Osor
- Figueres, Vic, Olot, Tortosa, Girona.
- Marbella, Aljafarín, Bollullos del Condado, Villaconejos i La
Ponderosa

8) Per la perfecta conservació dels documents es controla :

- La Temperatura , ideal entre 18-21° i la Humitat
relativa de l'aire, entre 45-55%
- Sobretot, que les persones no estiguin constipades
- Que no hi hagi mai pols, per la qual cosa hi ha una
dona que s'encarrega d'anar-la traient
constantment

9) En aquest arxiu s'emmagatzemen :

- Rebuts de llum, de l'aigua, telèfon i gas de l'any de la picor
- Documents notariaus, pergamins, llibres vells dels segle
XVIIIè-XIXè.
- Qualsevol objecte que s'hagi pogut comprovar que
no serveix absolutament per res

Corregeix-ho tu mateix (amb l'ajut del teu estimat mestre/a) i dóna una ullada als nostres consells.

0 respostes encertades	Pitjor impossible, anima't però !
1-3 id. id.	Connecta't, cal que et posis al dia
4-6 id. id.	Ni fu ni fa. Pots millorar
7-9 id. id-	Només et falta visitar l'arxiu, ets el "top one"

ELS ARXIUS

Què són els arxius?

Els arxius són llocs on és disposat un conjunt documental. Aquesta documentació generalment ha estat produïda per un organisme públic, institució, empresa o un individu. Reflecteix la vida i la història, i es conservada en previsió d'una utilització jurídica o històrica.

Segons l'abast i la procedència, els arxius poden ser de moltes menes: generals o estatals, judicials, patrimonials, comarcals, municipals, locals, de procedència eclesiàstica, històrics, comercials, etc.

Els documents que es guarden tenen com a suport el pergami, el paper i altres, fruit de noves tecnologies, com: fotografies, disquets informàtics, vídeos, pel·lícules, microfitxes, microfilms, etc.

Qui té al seu carrec un arxiu?

L'arxiver

Quina és la feina de l'arxiver?

- Conserverar
- Classificar

Per la correcta conservació, l'arxiver coneix a fons els suports en què es troba la documentació a fi de crear les condicions específiques que cadascun d'aquests precisa perquè cap agent extern pugui afectar-los i fer-los malbé.

En general i per tots els documents es controla el grau d'humitat i de temperatura. En quant als continents, aquests varien en funció dels suports emprats o tipologies. Així els documents en paper es guarden en caixes de cartró, evitant el contacte directe amb l'ambient. Les fotografies i pel·lícules de vídeo s'han de guardar en recipients metàl·lics, que impedeixen l'incidència de la llum. Els plànols, mapes i cartells, tot i que són en paper, precisen d'armaris o calaixeres especials pels seus formats més grossos. Per les microfitxes existeixen carpetes especials per evitar que es malmetin els negatius fotogràfics.

Per arribar a una correcta classificació es requereixen unes passes per l'ubicació més idònia dins l'arxiu que faciliti la consulta sempre que es vulgui.

Es comença per guardar la documentació rebuda degudament en caixes o lligalls. A continuació es registra l'entrada en una fibxa, es numera la caixa i, mitjançant "signatura topogràfica", se sabrà on estarà situada als prestages. Després, en una altra fibxa es fan constar el nom, dades i característiques de la documentació arribada per afegir-la a l'Inventari General de l'Arxiu (Registre).

A partir d'aquest moment, la documentació restarà disponible per ser consultada, sempre que la llei ho permeti.

QUINA ÉS LA FEINA DE L'ARXIVER?

Tasques importants de l'arxiver

- Controlar l'arribada de documents a l'Arxiu
- Ordenar, classificar i conservar correctament els documents.
- Posar a l'abast dels usuaris aquesta documentació
- Donar assessorament als usuaris que ho demanin
- Realitzar la recerca de fons documentals particulars que puguin passar a formar part de l'Arxiu com a pròpies o en dipòsit.

Controlar arribades, ordenar i conservar els documents
que tal cosa pregeu una documentació molt precisa.
Ens permetre accés als fons per poder fer l'ús que així ens agradaria.

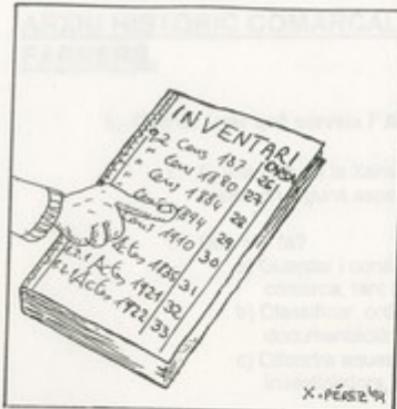
QUINA ÉS LA FEINA DE L'ARXIVER ?

La documentació arriba tot sovint a l'arxiu desordenada i apilada sense ordre ni concert.

L'arxiver classifica, ordena i inventaria la documentació, per tal que pugui ser després localitzada amb facilitat. Els documents són col·locats en portafolis i aquests a dins de capses.

A l'inventari l'arxiver anota el títol de cada expedient, el número de capsa on es guarda (signatura topogràfica) i el codi numèric de classificació (signatura sistemàtica).

Les capses són col·locades ordenadament a les prestatgeries. Als dipòsits ha d'haver una temperatura i humitat adequades per al manteniment de la documentació.

Els historiadors i investigadors demanen els inventaris i un cop saben el document que els interessa, el demanen a l'arxiver. Tot sovint es fan troballes certament curioses.

Col·lecció de Ferran
Fotografia: Jordi Pujol

ARXIU HISTÒRIC COMARCAL DE SANTA COLOMA DE FARNERS.

1.- Què és i per què serveix l' Arxiu?

1.1 Forma part de la Xarxa d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, i depèn en alguns aspectes del Consell Comarcal.

1.2 Què s'hi fa?

- a) Guardar i conservar la documentació històrica de la comarca, tant de les institucions públiques.
- b) Classificar, ordenar i inventariar aquesta documentació.
- c) Difondre aquesta documentació mitjançant el servei als investigadors, estudiants i a les administracions públiques.

1.3 Qui ve?

- a) Historiadors locals i comarcals que busquen informació sobre el seu poble o la seva família.
- b) Estudiants universitaris que prenen les seves tesis i estudis.
- c) Funcionaris de l'Ajuntament o del Consell Comarcal que volen consultar documentació oficial.

2.- Tipus de documents o fons documentals conservats en aquest arxiu (per la seva procedència).

* Documents dels Ajuntaments de:

- Santa Coloma de Farners
- Sant Miquel de Cladells
- Massanet
- Vidreres
- Osona

* Documents de l'Administració Autònoma:

- Oficina Comarcal d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.
- Institut de BUP de Santa Coloma de Farners.

* Documents notariaus:

- Escriptures dels notaris de la comarca des del 1800 fins al 1893 (inclusivament compra-vendes, testamentos, inventaris, etc.).

* Documents dels Jutjats de Santa Coloma de Farners.

- Fins al 1963 (sols es pot consultar amb permís del jutge).

- * Documents de masies (Patrimonials).
  - Algunes tenen pergamins dels segles XIIIè. al XVè.
- * Documents de persones i famílies.
- * Documents d'empreses i comerços.
- * Documents d'associacions culturals i esportives.

3.- Tipus de documents (pel seu suport).

- * Llibres notariais
- * Pergamins
- * Llibres vells dels segles XVIIIè. i XIXè.
- * Documents municipals del segle XXè.
- * Bibliografia comarcal
- * Fotografies antigues (negatiu en vidre)
- * Fotografies antigues en blanc i negre

4.- Dipòsit (Condicions medi-ambientals).

Unes condicions adequades de temperatura i humitat idel·les són fonamentals per als documents (els canvis forts de temperatura perjudiquen els documents de paper, així com un excés d'humitat podria també deteriorar-los).

- Control de la temperatura i la humitat mitjançant el TERMOHIGRÒGRAF
  - Temperatura ideal: 18-21°
  - Humitat relativa ideal de l'aire: 45-55%
- Reducció de la humitat mitjançant el DESHUMIFICADOR.
(Aquest aparell recull la humitat de l'aire i així s'eviten els fongs, etc.).

Treball o temes a estudiar pels alumnes a classe.

1.- Estudi dels suports dels documents i de l'escriptura.

a) Evolució dels materials

- Pergamí
- Paper
- Disquet ordinador

b) La llengua als documents oficials

- Llatí (s. Xè. - XIVè.)
- Llatí i català (s. XIVè. - XVIè.)
- Català (s. XVIè. - XVIIIè.)
- Castellà (s. XVIIIè. - XXè.)
- Català i castellà (s. XXè.)

2.- Els oficis de la gent d'un poble (examinant una fotocòpia d'un padró).

3.- La casa d'un pagès cap a l'any 1800 (veure un inventari notarial i fer illista d'habitacions, eines, animals,etc.).

4.- Estudi de paraules catalanes antigues.

5.- Examinant fotografies de primers de segle per observar, comparar, etc.

- Qüestions urbanístiques
- Vestits i pentinats
- Paisatges
- Costums

6.- Les festes de Santa Coloma i altres pobles als anys 30 i 40

- Fent servir fotocòpies de programes de Festa Major i actes llúdics dels anys 30 i 40, i comentar el que feien per divertir-se o bé, veure els dos moments històrics ben diferents.

Comentari de fotografies

FOTOGRAFIA NÚM. 1 (Plaça del _____)

Observa la fotografia amb atenció i contesta:

- * Quin és el nom d'aquesta plaça? (afegeix-ho dintre del parèntesi del títol).
- * Què estan fent les persones que figuren en ella?
- * Digues els noms dels animals que hi apareixen (fixat-hi).
- * Quin és el nom dels vehicles? Per què els feien servir?
- * Digues algunes coses en quan a la manera de vestir (semblances i diferències comparant amb el moment actual).
- * S'hi veuen dones? Dóna alguna raó del perquè d'aquest fet.

FOTOGRAFIA NÚM. 2 (Taller artesà de fabricació de _____)

Observa la fotografia amb atenció i contesta:

- * Què representa la fotografia? (Completa el parèntesi).
- * Escriu el nom de l'objecte que s'està fabricant.
- * De quin material o materials eren fetes?
- * Com es deien els que es dedicaven a aquest ofici?
- * Una de les peces d'aquest objecte rep el nom de "rodell", que podien ser de ferro o de fusta de castanyer. Busca al diccionari què vol dir rodell.
- * Digues el nom d'alguns estris que feien servir (no és necessari que surtin a la fotografia)
- * Per què servien aquestes peces abans? ... i ara?
- * Hi ha una persona que potser no hauria de ser-hi? Quina? Per què? Fins a quina edat està prohibit treballar d'acord amb la legislació vigent?
- * Saps d'algú del teu poble que es dediqui a aquest ofici artesà? (És així perquè hi ha indústries que fan tot el procés amb la maquinària adient.)

fotografía núm. 1

foto 2

La llengua dels documents oficials

LA LLENGUA DELS DOCUMENTS OFICIALS

Aquest exercici pretén que l' alumne analitzi perquè variaven les llengües dels escrits oficials segons els diferents règims polítics o situacions culturals. Les preguntes que es fan cal comentar-les entre tots a classe i buscar-les als llibres de consulta o preguntar al professor.

* Fragment nº 1.

"Sit omnibus notum quod ego Antonia filia Bernardi de Vinea, quondam, et Francisce eius uxoris, parrochie de Anglesio, sponsaque Bernardi Marques filii Guillermi Marques, parrochie Sancti Vincenti de Susqueda..."

(AHCSCF. Pergamí nº 41 del mas Vinyes, 21 d'agost de 1414)

Traducció:

"Sigui de tots coneugut, que jo, Antònia, filla de Bernat Vinyes, difunt, i de Francesca, la seva dona, de la parròquia d'Anglès, i esposa de Bernat Marquès, fill de Guillem Marquès de la parròquia de Sant Vicenç de Susqueda..."

**Preguntes:

- 1- En quina època de la Història ens trobem?
- 2- En quina llengua es troba escrit el document original?
Per què?
- 3- Qui regnava a Catalunya el 1414?
- 4- En el 1414, Catalunya estava ja unida a Castella?

* Fragment nº 2.

"La dita Magdalena, donsella, fent estes coses de exprés consentiment y voluntat de dit para seu y de alguns altres parents y amichs seus, constitueren aportar en dot al dit Barthomeu Renau, marit seu, totes les dites doscentes quaranta lliures de moneda barcelonesa..."

(AHCSCF. Pergamins del mas Renau de Gualba, 23 de Juny de 1604)

** Preguntes:

- 1- En quina època de la Història es troba l'any 1604?
- 2- En quina llengua està escrit aquest fragment?
- 3- Qui regnava a Catalunya i a tot Espanya en aquella època?
- 4- Què era el dot matrimonial?

* Fragment nº 3:

"En la villa de Santa Coloma de Farnés, a los seis de Abril de 1834, dadas las diez de la mañana de dicho dia, convocado y congregado el Magnífico Ayuntamiento de la misma, presidiendo el Alcalde Mayor, se acordó que en atención de haber llegado la orden para verificarse la quinta decretada en 28 de febrero último, ayer se hechó un bando mandando a todos los soldados de la misma concurriesen el dia siguiente que es dia de hoy..."

(AHCSCF. Ajuntament de Santa Coloma, Llibre d'actes de 1834 a 1845, fol.8)

**Preguntes:

- 1- El document està redactat en castellà. Per què?
Què va succeir a Catalunya el 1714?
- 2- Qui regnava a Espanya el 1834?
- 3- Què succeia a nivell polític-militar a Espanya en aquells anys?

Característiques dels padrons

PADRÓ DE L'ANY 1894 DE SANTA COLOMA DE FARNERS (Carrer Hospital)

- * 1) Observa la llengua que es fa servir en la confecció d'aquest padró.
Segons el teu parer quina seria la raó d'això.
- * 2) Anota de la casella "Dependencia con el..." els conceptes que et criden l'atenció i explica'ls.
- * 3) Fes una estadística sobre la procedència de les persones que figuren en aquest padró (taula estadística) i respon sobre quina és la més repetida. Localitza en un mapa els altres indrets.
- * 4) Quina és la professió més repetida? (recull primer totes les dades).
Digues quines n'has trobat de curioses.
Quines no existeixen avui?
- * 5) Quantes famílies (senceres o en part) s'inclouen en aquest parell de fulls del carrer Hospital?
Digues de quants membres era cadascuna d'elles.
- * 6) Situa en un plànol de la ciutat el carrer que s'estudia..
- * 7) Classifica per sectors (Primari, Secundari, Terciari) les professions incloses.
- * 8) Quina és la professió de totes les dones d'aquest padró?
Treballaven les dones en aquesta època?
En què? (Contesta tenint en compte les dades del padró).
- * 9) Quina és la persona de més edat?
Hi ha alguna persona de la teva edat?

Comença el següent treball de recerca de la teva època:

- * 10) Quants anys té i quin és el seu estat civil més gran i la més petita.
- * 11) Hi ha persones que han nascut fora de Catalunya.
Quandes?
- * 12) Digues quina era la seua feina de procedència.

PADRÓ DEL 1930 DE SANTA COLOMA DE FARNERS (Carrer Hospital)

- * 1) Digues quines diferències trobes comparant aquest padró amb el de 1894 .
- * 2) Què vol dir V: H:
En català s'utilitzen aquestes abreviatures. H: D:
(Afegeix a les sigles els noms complets)
- * 3) Observa la casella "Parentesco o razón..." i contesta què vol dir "cabeza".
Quines són les famílies més riques?
Com ho has deduït?
Quina família es composa de 12 membres?
De quants membres es composa la família que té botiga?
Les famílies aquí reflectides tenen més o menys fills que les del padró de 1894?
Quina seria la raó segons el teu parer?
- * 4) Quin percentatge de persones sabia llegir del carrer Hospital?
Calcula el mateix del carrer Balle.
Compara-ho i dóna alguna explicació
- * 5) Observa la casella referida a professions i contesta:
Quines són les professions que figuren a tots dos padrons?
Les que només ho són en aquest?
Com es diria això de "al colegio"?
- * 6) Quantes dones figuren en aquest padró que treballin fora de casa seva?
Comenta si és igual la situació de la dona ara.
- * 7) Quants anys té i com es diu la persona més gran i la més petita.
- * 8) Hi ha persones que han nascut fora de Catalunya.
Quantes?
Digues quins són els seus llocs de procedència.

PADRÓN DE HABITANTES

Nº de orden Número Clase	Nombre y Apellidos	Dependencia en la cabecera de su municipio.	Fecha del Nacimiento Día, Mes, Año	NATURALEZA		Pueblo	Provincia	Padre	Profesión	Residencia habitual	Tiempo de residencia desde el año ultimo	Clasificación como habitante	Calle ó sitio en que habita	Número de la casa	Observaciones
				Edad en años											
6201	Ambrosio Altagracia Sánchez	Hijo	17	Este villa	Gencua	Solitario	Suc seco	Este villa	17		Calle Campeche	72			
6271202	Francisco Solá Palmeras	Hijo	50	18	4	Banda	Soguero	4	50			4	72		
6281203	Joséfa Baró Rodó	Esposa	45	2	4		Suc seco	4	45			4	42		
6291204	Enrique Solá Baró	Hijo	19	3	4	Solitario	Soguero	4	19			4	42		
6291205	Hechibarri Baró	Frazer	52	4	4	Banda	Bracero	4	52			4	72		
6301206	Marián Barón Delas	Esposa	46	2	4		Suc seco	4	46			4	4		
6301207	Teo Tránsito Barón	Hijo	29	2	4	Solitario	Bracero	4	29			4	4		
6311208	Mariano Clemente Brugada	Hijo	44	2	4	Banda	Paradero	4	44			4	75		
6321209	Elías Llombó Magaña	Esposa	41	4	4		Suc seco	4	41			4	4		
6321210	Francisco Clemente Llombó	Hijo	15	2	4	Solitario	Estudiante	4	15			4	4		
6331211	Ara idem idem	Hijo	16	2	4		Suc seco	4	16			4	4		
6331212	Teo idem idem	Hijo	17	2	4		Solitario	4	17			4	4		
6331213	Maria idem idem	Hija	9	2	4		Suc seco	4	9			4	4		
6341214	Mario idem idem	Hijo	7	2	4		Solitario	4	7			4	4		
6351215	Suan Valli Torres	Hijo	26	2	4	Banda	Bracero	4	26			4			
6361216	Dolores Guadalupe Perea	Esposa	23	4	4		Suc seco	4	23			4			
6361217	Baudilio Valli Gómez	Padre	67	4	4		Banda	4	61			4			
6371218	Maria Torra Turquiza	Madre	55				Suc seco	4	55			4			
6381219	Enrique Valli Torra	Hermano	47	Este villa	4	Solitario	4	47			4	4			
6361220	Sonia Rosina Collalt	Hijo	45	4	4	Banda	Bracero	4	45			4	77		
6371221	Maria Soleris Soleris	Esposa	43	2	4		Suc seco	4	43			4	4		
6381222	Francisco Soriano Soleris	Hijo	17	2	4	Solitario	4	17			4	4			
6391223	Antonio idem idem	Hijo	15	2	4		Bracero	4	15			4	40		
Calle del Hospital															
6381224	Suan Ribas Bach	Hijo	99	Este villa	Gencua	Banda	Confitero	4	99			4	40		
6391225	Rosa Bacas Rabiel	Esposa	29	Malquak	Escalona		Suc seco	4	11			4	4		
6401226	Ambrosio Ribas Basas	Hijo	11	Este villa	Gencua	Banda	Estudiante	4	11			4	40		
6401227	Teo idem idem	Hijo	10	2	4	Solitario	4	10				4	4		
6401228	Martin Rosell Planas	Hijo	55	4	4	Banda	Sastre	4	55			4	4		
6401229	...	...	49				Solitario	4	49			4	4		

Calle del Hospital

PADRÓN DEHABITANTES

Nº de orden Número de caso	Nombre y Apellidos	Dependiente con el caso de número	Fecha del Nacimiento			NATURALEZA		Edad	Profesión	Residencia habitual	Tiempo de residencia en este distrito Años Meses	Clasificación habitantes	Calle o sitio en que habita	Nº de casa	Observaciones
			Dia.	Mes.	Año.	Pueblo	Provincia								
n 1281	Eduardo Rosell Sánchez	Hijo	15	Esta villa Gerona	delté	Comercio	Esta villa	15					Calle Hospital	9	
n 1282	Eduardo idem idem	Hijo	17	4	4	4	4	4	Servicio	4	17		4	4	
627 1233	Eduardo Vila Viles	Hijo	50	4	4	4	4	4	Hacienda	4	50		4	4	
622 1232	Eduardo Salvati Pasos	Espouse	46	Esta villa Gerona	delté	Estudiante	4	4	4	4	4		4	4	
n 1233	Eduardo Vila Salvati	Hijo	19	Esta villa Gerona	delté	Estudiante	4	4	4	4	4		4	4	
623 1234	Eduardo Vila Salvati	Espouse	30	4	4	4	4	4	Padre	4	90		4	4	
626 1235	Eduardo Vila Salvati	Espouse	58	4	4	4	4	4	Hacienda	4	58		4	4	
626 1237	Eduardo Trias	Hijo	42	4	4	4	4	4	Servicio	4	43		4	4	
623 1238	Eduardo Vila Burón	Espouse	25	4	4	4	4	4	Comercio	4	25		4	4	
626 1239	Eduardo Trias Sant	Hijo	19	4	4	4	4	4	Comercio	4	19		4	4	
n 1240	Francisco Trias Vila	4	2	4	4	4	4	4	Estudiante	4	9		4	4	
n 1241	Forquez idem idem	4	2	4	4	4	4	4	Estudiante	4	9		4	4	
627 1242	Forquez idem idem	4	64	4	4	4	4	4	Padre	4	66		4	4	
628 1243	Goberna Vicar Gerona	Hijo	30	4	4	4	4	4	Servicio	4	30		4	4	
n 1244	Francisco idem idem	4	32	4	4	4	4	4	4	4	22		4	4	
n 1245	Ferré idem idem idem	Hijo	21	4	4	4	4	4	Trabajador	4	21		4	4	
629 1246	Ferré Mari Poces	Hijo	60	Esta villa	4	Hacienda	4	4	4	4	4		4	4	
630 1247	Joaquim Esteban	Espouse	52	Esta villa	4	Servicio	4	4	4	4	52		4	4	
n 1248	José María Olés	Hijo	23	4	4	4	4	4	4	4	23		4	4	
n 1249	José idem idem	4	41	4	4	4	4	4	4	4	11		4	4	
631 1250	Juan Gatañé Lloret	Hijo	29	4	4	4	4	4	Comercio	4	29		4	4	
632 1251	Juan Gerónim Armat	Espouse	30	4	4	4	4	4	Servicio	4	30		4	4	
633 1252	Juan Gerónim Abusa	Hijo	71	4	4	4	4	4	Almacenero	4	71		4	4	
634 1253	Francisco Armat Gerónim	Espouse	68	4	4	4	4	4	Servicio	4	68		4	4	
635 1254	Sei Capdevila Collé	Hijo	61	4	4	4	4	4	Barbero	4	61		4	4	
636 1255	Manel idem Llorente	Hijo	34	4	4	4	4	4	Hacienda	4	34		4	4	
637 1256	Victoria Bors Vila	Niña	22	4	4	4	4	4	Servicio	4	22		4	4	
n 1257	Espar Capdevila Bors	Niña	4	4	4	4	4	4	4	4	4		4	4	
638 1258	Sei Lola Muriel Gispert	niño	69	Esta villa Gerona	delté	Capatazo	4	4	4	4	4		4	4	
639 1259	Salvador Capdevila Llorente	Hijo	32	Esta villa Gerona	delté	Trabajador	4	4	4	4	32		4	4	
n 1260	Salvadora idem idem	Hijo	32	4	4	4	4	4	Servicio	4	22		4	4	
640 1261	Tomás Puiglares i Barberà	Capicaja	29	Portella	4	Comercio	4	4	4	4	4		4	4	

NÚMEROS	Calle, plaza, paseo, caserío, cortijada, etc.	Nº de la casa o de la vivienda	NOMBRES Y APELLIDOS	Fecha del nacimiento	Sexo, estado y edad	Parentesco o razón de convivencia con el cabeza de familia	NATURALEZA		Nacionali- dad de los extranjeros	Profesión, oficio u ocupación	Resi- dencia social o juridica — Puesto	RESIDENCIA LEGAL	
							Municipio	Provincia (y, para los extranjeros) Nación				Municipio	Provincia Ocupa los extranjeros transitorios en Nación
1750	Baile	25	José Plá Durbau	V. 1920	S. hijo	Esta	Gerona	Al Colegio	Esta	Gerona	104.		
431-1751		27	Juan Bassét Clopés	V. 1888	C. Jefe	S. Hilario S.	id.	arero	id.	id.	164.	✓	
1752		27	Catalina Matamala Buxalleu	1894	C. esposa	id.	id.	su sexo	id.	id.	164.	✓	
1753		27	José Bassét Matamala	V. 1916	S. hijo	Esta	id.	arero	id.	id.	144.	"	
1754		27	Rosa Id. Id.	H. 1918	S. id.	id.	id.	su sexo	id.	id.	124.	"	
432-1755		4	Francisco Noguer Trullols	V. 1896	C. Jefe	id.	id.	arero	id.	id.	344.	✓	
1756		4	Elvira Pujol Bosch	H. 1903	C. esposa	Bruñola	id.	su sexo	id.	id.	44.	✓	
1757		4	Dolores Noguer Pujol	H. 1928	S. hija	Esta	id.	-	id.	id.	24.	"	
433-1758		10	Dolores Castelló Oliveras	1878	V. Jefe	Bruñola	id.	su sexo	id.	id.	334.	✓	
1759		10	Joaquin Prat Castelló	V. 1898	S. hijo	Esta	id.	bracero	id.	id.	324.	✓	
1760		10	Teresa Id. Id.	H. 1913	S. id.	id.	id.	su sexo	id.	id.	174.	✓	
434-1761		12	Francisca Morell Batistapau	1871	V. cabeza	id.	id.	carretero	id.	id.	594.	✓	
1762		12	Salvador Alsina Morell	V. 1896	S. hijo	id.	id.	id.	id.	id.	244.	✓	
1763		12	Ramón Id. Id.	V. 1906	S. id.	id.	id.	id.	id.	id.	244.	✓	
435-1764		14	Enrique Tarrés Canaleta	V. 1899	C. Jefe	Biudarenas	id.	bracero	id.	id.	24.	✓	
1765		14	Carmen Formiga Basam	H. 1904	C. esposa	id.	id.	su sexo	id.	id.	24.	✓	
1766		14	Maria Tarrés Formiga	H. 1924	S. hijo	Massanet S.	id.	Al Colegio	id.	id.	24.	"	
1767		14	Fençula Id. Id.	H. 1925	S. id.	Biudarenas	id.	-	id.	id.	24.	"	
436-1768		18	Antonia Pol Font	H. 1871	V. Jefe	Esta	id.	su sexo	id.	id.	siempre	Y	
1769		18	Pedro Taberner Pol	V. 1905	S. hijo	id.	id.	carretero	id.	id.	id.	✓	
1770		18	Id. Id.	H. 1912	S. id.	id.	id.	sirvienta	id.	id.	A.		
437-1771		22	Andrés Johé Juny	V. 1849	V. Jefe	Viloví	id.	bracero	id.	id.	254.	✓	
1772		22	Francisca Id. Id.	H. 1880	S. hermana	id.	id.	su sexo	id.	id.	254.	✓	
438-1773		24	José Casalí Basamón	V. 1904	S. Jefe	Esta	id.	bracero	id.	id.	264.	Y	
439-1774		26	José Canaleta Planas	V. 1883	S. id.	S. Hilario S.	id.	id.	id.	id.	204.	✓	
440-1775	Hospital	1	José Boadas Puig	V. 1899	C. Jefe	Esta	id.	albañil	id.	id.	siempre	Y	
1776		1	Josefa Planas Rosell	H. 1905	C. esposa	id.	id.	su sexo	id.	id.	id.	✓	
1777		1	Francisco Boadas Planas	V. 1925	S. hijo	id.	id.	-	id.	id.	54.	"	
1778		1	Teresa Id. Id.	H. 1929	S. id.	id.	id.	-	id.	id.	14.	"	
1779		1	Maria Iglesias Puigceldras	1910	S. criada	Biudarenas	id.	su sexo	id.	id.	14.	"	
441-1780		1	Julian Herrero y G.Castañeda	1896	S. huésped	Santander	id.	militar	Santander	id.	1a.T.	T	
1781		1	Pedro Calvat Bosch	V. 1903	S. id.	Esta	Gerona	aserrador	Esta	Gerona	27a.	✓	

NÚMEROS	Calle, plaza, paseo, caserío, cortijada, etc.	Piso de la casa + de la vivienda	NOMBRES Y APELLIDOS	Folio y número de partida	Fecha del nacimiento	Sobrino, sobrina e hijo o razón de convivencia con el cabeza de familia	(Número)	NATURALEZA		Nacionalidad de los extranjeros	Profesión, oficio u ocupación	Resid. mundo entro a jugal dicho — Prestar	RESIDENCIA LEGAL	
								Municipio	Provincia (y para los extranjeros) Nación				Provincia (y para los extranjeros) Nación	Municipio
1782	Hospital	1	José Salazar Abadía	V.	1888	C. huésped	si	Zamora			fotógrafo	Enta	Gerona	Im.T. T
1784		1	Salvio Puig Ulét	V.	1901	S. id.	no	Vidreras	Gerona		chófer	id.	id.	3m.T. T
1785		1	Gregorio Frigola	V.	1907	S. id.	si	Fornells	id.		mecánico	id.	id.	1m.T. T
442-1786		3	Alfonso Capdevila Cors	V.	1892	C. Jefe	si	Esta	id.		procurador	id.	id.	siempre. V
1787		3	Joaquina Bas Serrat	H.	1903	C. esposa	si	Tossa	id.		su sexo	id.	id.	8a. X
1788		3	Francisca Capdevila Bas	H.	1923	S. hija	si	id.	id.		Al Colegio	id.	id.	7a. v
1789		3	Victoria Id. Id.	H.	1925	S. id.	si	id.	id.		-	id.	id.	5a. v
1790		3	Manuel Id. Id.	V.	1926	S. id.	-	Enta	id.		-	id.	id.	4a. v
1791		3	José Id. Id.	V.	1927	-	id.	id.		-	id.	id.	3a. v	
1792		3	Rosa Id. Id.	H.	1929	-	id.	Tossa	id.		-	id.	id.	1a. v
1793		3	Asunción Id. Id.	H.	1930	-	id.	id.		-	id.	id.	1m. v	
1794		3	Jacinta Serrat Roura	H.	1862	V. suegra	si	JLlorét Mar	id.		su sexo	id.	id.	8a. T
1795		3	Maria Aymerich Sureda	H.	1874	C. criada	no	Tossa	id.		id.	id.	id.	4a.T. T
1796		3	Francisca Moré Arbusé	H.	1907	S. id.	si	id.	id.		id.	id.	id.	4a.T. T
1797		3	Gloria Dominguez Suárez	H.	1904	S. id.	si	Baade	Orense		id.	id.	id.	1a.T. T
443-1798		5	Victoria Cors Vila	H.	1865	V. cabeza	si	Esta	Gerona		comercio	id.	id.	1a. siempre. V
1799		5	Salvador Capdevila Cors	V.	1894	C. hijo	si	id.	id.		id.	id.	id.	10.A. V
1800		5	Manuel Id. Id.	V.	1901	S. id.	si	id.	id.		dependiente	id.	id.	10. id. V
1801		5	Luis Id. Id.	V.	1905	S. id.	si	id.	id.		su sexo	id.	id.	10. id. V
1802		5	Asunción Id. Id.	H.	1904	S. id.	si	id.	id.		farmacéutico	id.	id.	30a. v
444-1803		4	José Callís Saurí	V.	1878	C. Jefe	si	Breda	id.		su sexo	id.	id.	44a. v
1804		4	Mercedes Llorell Forn	H.	1886	C. esposa	si	Enta	id.		id.	id.	id.	22a. v
1805		4	Maria Callís Llorell	H.	1908	S. hija	si	id.	id.		id.	id.	id.	18a. v
1806		4	Ana Id. Id.	H.	1912	S. id.	si	id.	id.		id.	id.	id.	16a. v
1807		4	Cármen Id. Id.	H.	1914	S. id.	si	id.	id.		id.	id.	id.	10a. v
445-1808		6	Gabriel Font Ametller	V.	1886	C. Jefe	si	id.	id.		comercio	id.	id.	44a. v
1809		6	Salvad Roca Campa	H.	1889	C. esposa	si	id.	id.		su sexo	id.	id.	41a. v
1810		6	Antonia Font Roca	H.	1911	S. hija	si	id.	id.		id.	id.	id.	19a. v
1811		6	Joaquina Id. Id.	H.	1913	S. id.	si	id.	id.		id.	id.	id.	17a. v
1812		6	Luis Id. Id.	V.	1915	S. id.	si	id.	id.		aprendiz	id.	id.	15a. v
1813		6	Dolores Id. Id.	H.	1920	S. id.	si	id.	id.		Al Colegio	id.	id.	10a. v
		6	Arturo Id. Id.	V.	1922	S. id.	si	id.	id.		id.	id.	id.	8a. v

Inventari de béns

INVENTARI DELS BÉNS DEL DIFUNT RAMON CASANOVAS I TALLEDA, PAGÈS DEL VEÏNAT DEL PLADEVALL DEL TERME D'ANGLÈS

" Primo la dita casa y mas Casanova ab sa porta principal, sostras, quartos, finestras, taulades, hera, cavanya, corts y pati junt ab totas las terras cultivadas, boscoses, castanyedas, viñas, olivars y demés arbres...

Dins la qual casa y mas Casanova se ha incontrat los mobles y cosas següents:

* En la entrada de dita casa:

- Primo, quatre fangas de ferro ab llurs mànecs, usadas.
- sinch tràmecs de ferro
- dos magalls de ferro
- una destral grossa
- una massa de fusta d'escardar llenya,
etc.

* En la cuyina de dita casa:

- Una pastera de fusta
- una taula de fusta ab un calax sota y un banch, usat
- un bassí de terra per fer bugada
- una olla de ferro, usada
- dos paellas, una grossa i la altre petita
- una sort de plats , ollas y cantis per lo servey
- una marmita, usada
- una romana, usada
etc.

* En lo celler de dita casa:

- una tina de fusta y dos sercles de lladoner
- la premsa guarnida y usada
- sinch bótes de tres càrregues, de fusta
- un embut de fusta, usat
- etc.

* En la cort dels bous de dita casa:

- un parell de bous de edat de sis a set anys de pel morisco
- altre parell de bous de edat de sinch anys de pel vermell
- dos forcás de ferro, usadas

* En la cort dels matxos:

- dos mulats de alsada de sis pams
- una mula de edat de dos anys y mitx de pel castany
- dotze gallinas ponedoras ab son gall

* En la cort dels porcs:

- nou nodrissos de preu sis lliuras
- catorze ovelles y un borrech a una lliura deu sous cada un
- vuyt anyells estimats a dos pesetas cada un
- en lo porxo o cabaña una carreta

* En la sala de dita casa:

- una taula llarga
- dos banchs de espaltera
- altre banch llarch
- una capseta de fusta petita ab vint culeras y vint y quatre forquillas y dos culeras grossas de llautó, tot usat
- un paner ab nou pans

* En lo quarto ahont morí lo dit Ramon Casanovas:

- un llit de pilans ab sa màrfega usada, dos llançols, una flasada blanca, dos cuixins y dos cuixineras
- dos cadiras
- un sach ple de fils
- etc.

* En lo quarto de las miñonas:

- un llit de peu de gall, ab màrfega y dos llançols
- dos caixas de fusta

* En lo altre quart ahon dorm lo dit Joan Casanovas:

- un llit de pilans
- dos cadiras
- una caixa de fusta de arbre blanch

* En lo quarto dels miñons:

- dos llits ab màrfega, llançols y flaçada

* En lo grainer de dita casa

- entre mestall y blat de moro tot barrejat, unes catorze quarteras poch mes o menys
- dos bacons salats, etc.

* En lo terrat de dita casa:

- mitxa quartera de castanyas
- dos cistellars y tres cistells

2. Com que la receta de l'origen et seria molt simple i molt vellesa, has-la de la quantitat més enigmàtica següent. Fazenda per més d'una taula. Quina avinuda gres, de ferro o la d'en Ramon Calvet? Quina?

2.1. Pesa una taula amb les diferents parts de la cuina d'en Ramon Calvet. Quantes són aquelles? Quantes no han de haver-hi? Quina avinuda gres, de ferro o la d'en Ramon Calvet? Quina?

2.2. Quina instrument, que segueix fent el mateix son, no hi ha en la seva cuina?

2.3. Dibuixa en el seu quadern el que ha dit. Quin ha fet?

2.4. Pesa un recompte dels utensils que tenia. Quines són? Quin ha fet un altre dia d'acord?

2.5. A la "caixa" obriu dues portes de sortida, d'un costat una, de l'altre?

2.6. Recull algunes expressiócs i paraules que diu de la parròquia, recorda, segons expressiócs i paraules de.

2.7. Dibuixa el dibuix que més recorda, fins, rodes, branques, espelmes, indústria, natura, cultura, paisatge, escomesa, escomesa.

2.8. Dibuixa a quina part del dia es troben els animals: matins, matí, tardor, tarda, crepusc. Crepusc.

Activitats

** 1) Observa les fotocopies dels originals de l'Inventari d'en Ramon Casanovas i Talleda i contesta:

- 1.1 Amb quin tipus d' instrument d'escriptura està fet?
- 1.2 De quin any és el document?
- 1.3 Quin era el rei a llavors?
- 1.4 Quina era la moneda de curs legal?
- 1.5 Saps quin és el nom de l'ofici dels que redactaven aquests documents?

** 2) Com que la lectura de l'original et seria impossible o molt difícil, fes-la de la transcripció mecanografiada adjunta . Fixant-hi una mica et serà fàcil de contestar a les següents qüestions:

- 2.1 Fes una llista amb les diferents parts de la casa d'en Ramon Casanovas. Quantes eren aquestes? Quantes n'hi han a casa teva? Quina és més gran, la teva o la d'en Ramon Casanovas?
- 2.2 Quins instruments, que segur hi han a casa teva, no trobaries a la cuina del pagès.
- 2.3 Elaboraven vi? A on? Com ho has deduït?
- 2.4 Fes un recompte dels animals del mas. Digues quants n'hi ha i fes un llistat dels diferents tipus .
- 2.5 A la "sala" quins tipus de coberts, d'ús corrent ara, no figuren?
- 2.6 Recull algunes expressions i paraules , que des de la perspectiva actual, siguin incorrectes i posa-les bé.
- 2.7 Busca al diccionari aquests mots: romana, tina, nodrissos, borrech, espaltera, màrfega, miñons, miñona, mestall, quartera.
- 2.8 Digues a quina part del mas es troben aquests béns: magall, marmita, gall, carreta, fils, cistells.

Cópia autorizada para uso

Item quatre bous de ferro ab llur marxes usat
Item unes paumes de ferro ab llur manxa usat.
Item dos negalls ab ferro ab llur manxa usat.
Item una testa gorda ab son manxa usat.
Item dos peus guarnits usat.
Item tres corons palest usat.
Item una alforja ab ses guarniments usat.
Item una brida usat.
Item dos riscas per podes als gallines usat.
Item una sica de ferro de escudos llevant ab ses
rayons de ferro vix escudos sols usat.
Item dos potaires i dos escudos tot usat.

Casa Gianna 2° sola

Quiero una polaca de fusta 36 mm. de ancho y 12 m. de longitud tambié una.

SELLO QVARTO, QVA
RENTA MARAVEDIS, AÑO
DE MIL Y OCHOCIENTOS.

Hem un bon de terra per fer bugaderas d'heros de tres o quatre tempos
de aygua.

Hem una ofta de ferro ab la cobertura del mateix tot usat

Hem una clara de arancienda

Hem una llavor de lliçó usada

Hem dos paells una grossa i la altre petita de lliçón ab tres mancos
de ferro usada i grossa i dentosa i petita

Hem una sort de tessera com son plats, bis, amall i lants per la cuina
de la Cuina tot usat

Hem una maestra de lliçón ab la cara de ferros usada

Hem una parrilla i post media de lliçón ab tres antas de ferros usat

Hem un arançoi penit a la cara dins del qual s'entrenen algunes
corrons i dientz de vidre per lo revestit de la cara tot usat

Hem tres llions i tres bous usat i un cap de pombe usat

Hem un'escalfada de lliçón ab tres mancos de ferros usat

Hem dos o tres mestres de terra de ferros usat

Hem una pala per lo foch de ferro molt dentosa

Hem una fragueta de ferro dentosa

Hem una romana de ferro usada

Hem una tassa de lliçón ab tres mancos de ferro dentosa.

En lo d'ells de dita casa

Hem una tira al dos congreus i dos recls de lliçón tot de ferro
i usat de ferro d'una cotaix casca i de un ochenta monz.

Hem la pectora guarnida i usada.

Hem setz bous de tres carregos, d'heros ab tres recls, la una plana
i altre ad un poch de vis de la casa, i los altres enyolat i usada.

Hem un rebet de ferro de cobertura i usat.

En la cort d'els bous de dita casa

Hem un paell de sou de edat de si a set anys i pel mésme esti-
mate nos Joan Bonet Pauel i Jose Planes també pages a donc obis-
valents cinquanta lliçons d'orec roig blauet.

Hem altre caull de sou de edat de simet a anys i pel mésme
estimata per los mateixos a seu doble.

Hem dos forces de ferro usat.

En la cort dels mestres.

Hem dos mulats d'alada la un de si patro i ouest i costat de
si val en estimar 1000 los 20 dits a uns lliçons d'quinze dobles en
les dos.

Hem una mula d'edat los anys i mitja d'alada si patro i me-
nos de 20 dits. i pel costat en estimada a trenta dobles.

La una . 44 .

En la Cost de ponent
 Tinc nou rodatius de cuen de l'Ullsos cada un que hi ha són mollets i
 res famells. En la Cost de tot orient
 Tinc ocella caure, i un batrell abornat tot vermunt a una Ullia que
 s'ouf cada una cabra nata.
 Hem Vuitz anjells estimats a dos percos cada un.
 Hem en tots els cintos un rebot que hi ha una gossa i dos cintos de
 ferza uatu.
 Hem en lo propi d'abastir una corretja muda usada ab tots quaniment.
 Hem una sogra R. esparr per la Cassella usada.
 Hem una arada d'assouadi usada
 Hem una reixa R. tessellada
 Hem un vicle R. jauel de ferro uatu.
 Hem dos escuts de tota una llengua ab l'assore creacion, i la altre mida
 de ventr s'abona dada. En la Costa d'ata. Ista.
 Tinc una rabi llonga ab dos costells usada.
 Hem dos bancs R. tòmbols i R. hesta uatu.
 Hem molts bancs R. hesta uatu.
 Hem altres bancs d'abastir ab quatre costells.
 Hem dos flocs R. hesta d'abastir tots la una i altra se conuençan en partit
 R. plats de Rasa per lo servir de la Creu i des de altre se encuna una placa que
 Hem dos flocs que de hesta d'abastir d'abastir i des de la qual se circunferen tots l'assore i el que usada int la
 uatu de la qual se circunferen tots l'assore i el que usada int la
 uatu de la qual se circunferen tots l'assore i el que usada int la
 Hem una Cassella R. hesta pinta serà usada ab vint cintos i vint i quatre
 tornejalls i des quinze grans R. flauts tots uatu.
 Hem un Banquello R. flocs per la manutenció R. i l'ata.
 Hem un poine al seu país.
 Hem en la Costa d'ata. Ha una panxa plana R. plats de fusta ja uatu.
 En la Costa d'ata. Hem un lli de pilar ab un rebot ab la marfona mirlana d'Ullsos
 i de bei i branca i temps i des tallant una branca una Marada blanca de
 cuius, i dos cuius que no uatu.
 Hem altre lli de peu R. gall ab un poiret jofla, magista i una canica
 blanca, de lli i magista uatu.
 Hem dos Cadells comuns de tota usada
 Hem un rebot de R. capellat que se poden haberni una xoca
 toca mes d'incis
 Hem dos rebots d'abastir que se poden haberni una d'Ullsos, coets
 mes d'incis.
 Hem una Caixa R. hesta ab son covat de punys i clau de lli segon
 se encuentren bordetes, i lli i capellat que de lli d'una Casa.
 Hem tres tavallons entallats R. hui i cinquants d'ells de tres Casas R. hest
 i hi estan de deu pobres poch mes d'incis.
 Hem dos graps que no tenen uatu.
 Hem trenta tavallons mestegats entre de ells i de bei i branca
 uatu.
 En la Costa d'ata. Hem un lli de peu R. gall ab marfona de lli i branca
 i de lli i branca.

THEORY

SELLO QUARTO, QVAR
RENTA MARAVELDIS, ANO
DE MIL Y OCHO CIENTOS

DE LOS TALLADOS Y MOLDES DE LA PIEDRA.
Yeron dos cajones de madera ab llosas cubicadas con yeso para inclinar la una
sobre la otra distante dos de los grados. Encima la roca se puso
de los minerales. La algecilla que se ha de tener en el fondo

En una quare drenarem water van sacerdote
dime un litr d' uelans y esto de fusta ab maderas de
Uma dos Ulleres de tres y baxo y de los tablones mitos una ladrada
& Ulla d'Alma dos cuerdas al sa cuerda que te uera.

Item una leixa de palla & altre flanell al son cebado paixó i can
dis & la qual s'encuntra la resta del punt & del seu ales.

Y tiene un lirio de barrotes de quattro pezzi, al mazzezzo dos lirios de los
faldones y mitra de tres, y en una, una bocanita y una flor de blanca
seda velada.
Y con otros lirios de yeso, al mazzezzo dos lirios de barro, y tres y una

flamada lo que.
En la quince de dita casa
fue entre malos y buenos lo mas lo basquet q. indica nadie cono-
ce este quererlo poch mas 6 meses.
En la casa q. se le dio en el mes de

*Non ha bisogno di canare babbafiori
Non ha bisogno di cantare i tristi canti, grida così:*

Para los diferentes tipos de tierra se deben emplear colores:
Alta humedad y calor: rojo oscuro, amarillo o naranja con negro, marrón
oscuro y verde. - Baja humedad y calor: naranja, amarillo, verde, azul y
negro. - Baja humedad y frío: gris, azul, negro, marrón y
verde. - Baja humedad y frío: gris, azul, negro, marrón y
verde. - Baja humedad y frío: gris, azul, negro, marrón y
verde.

William Lassie 2.000 1.000 £ 50.000 = £ 100.
Le Notari instrucció que faret del seu testament, ha estat vinciat
en el seu lloc d'origen, Bona Plana, i la dona Juan Josefa
de Llado, qual ha deixat el seu patrimoni i deixa = D'avanç
Pom a Tomàs i Francisca Llora

Programes de Festa Major

PROGRAMES DE FESTA MAJOR DE SANTA COLOMA DE FARNERS

- ** 1.- Observa les cobertes i contesta:
- 1.a- En quina llengua està escrit cadascun? Sabries dir per quin motiu?
  - 1.b- Quin any vol dir "MCMXXXIX"? Com es diu aquest sistema de numeració?
  - 1.c- Intenta esbrinar què volen dir aquests acrònims : F.E.T. i J.O.N.S. (pregunta a algú o busca en un diccionari enciclopèdic).
  - 1.d- "Año de la Victoria". A quin fet fa referència aquesta expressió?
- ** 2.- Observa els programes per dintre
- 2.a- Què hi ha al programa de l'any 1934 a més a més de la programació d'actes ?
  - 2.b- Per què s'insereix aquesta part que no té res a veure amb els actes de Festa Major?
  - 2.c- Fes dues llistes, una per cadascun dels programes, amb els llocs (carrer, plaça, etc.) on es celebren els actes de la Festa o, si més, no que siguin esmentats per alguna altre raó.
  - 2.d- Comenta alguna cosa que t'hagi cridat l'atenció sobre les llistes que has elaborat.
  - 2.e- Tria algun acte que trobis curiós iafegeix la raó (busca'n un a cadascun dels programes)
  - 2.f- Quins actes són més repetits a tots dos programes? Sabries dir si aquests mateixos actes es continuen celebrant a l'actualitat? T'agraden?
  - 2.g- Cita actes que tu proposaries (alguns). Afegeix pel tipus de persona que penses que serien adients (aproximadament l'edat).
- ** 3.- Com a cloenda fes un comentari sobre el moment polític que cadascun d'aquests programes reflecteix.

SANTA COLOMA DE FARNERS

PROGRAMA GENERAL

Santa
Coloma
_{de}
Farners

Dies 23, 24, 25, 26
i 27 de setembre

Any 1934

PRODIGIOSES AIGUES VERGES

FESTA MAJOR

GARATGE C E N T R A L

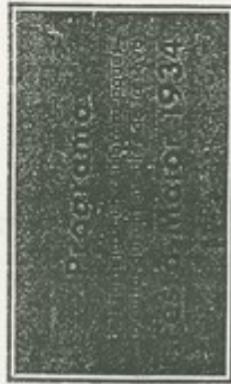
Reparació d'automòbils
i motors industrials
Sortidor de gasolina,
accessoris, pupilatges i
lubrificants

Stock de neumàtics
"Pirelli" i "Englebert"

Silvestre
& Gelabert

Carrer F. M. clà, 7
Telèfon número x - 19

Santa Coloma de Farners

DIA 23

A les 15.—Obertura de les diverses atraccions instal·lades en la plaça de la Llibertat.

A les 16.—La tradicional RUA LA PENYA que sortia de la casa Costa, presidida pels Gegants i recorreg tots els carrers de la ciutat capant a benefici de l'Assistència Municipal.

GRAN CURSA CICLISTA per carretera i en la pista del «Club Deportiu Farners».

Solenesa conclusió de la Nitrona del Best Dalmau a l'Església Parroquial, amb servei pel M. I. Sr. D. Joan Lladó, Canong Magistrat de Vic.

A les 17.—Grandiosa representació dels ESPETACLES RAY-BEL amb la seva colosal orquestra, en el «Circol Colomense».

A les 18.—EXTRAORDINÀRIES BALLS al «Casal del Poble» i a l'Ermita de «La Artística Farnesina».

Repastíssim de Bon su au pobles de la localitat.

A les 22.—ILLUTS BALLS al «Circol Colomense» i a l'Ermita de «La Artística Farnesina».

DIA 24

A les 10.—OFICI SOLEMNE cantat per la Capella de la Catedral de Girona i el passegí del Beat Dalmau pel Dr. Joan Llado.
A les 12.—SARDANES al carrer de Sant Sebastià, enfront al «Català del Poble», per la cobla «La Sotavent» de Casa de la Selva SAR-
DANES a la plaça de la República per la cobla «La Principal»
d'aquesta ciutat; i acte seguit, l'en la mateixa plaça DIXTRAS,
FLAMENTS (Novet).

A les 15.—CONCERTS a la societat «Círcol Columbense», «La Artística Femenina i el «Català del Poble».

A les 16.—COMBATS DE BOXA al camp d'esports del «C. D. Farmers».

A les 17.—SARDANES a la plaça de la República.

A les 17.30.—SESSIÓ DE CINEMA al «Círcol Columbense».

A les 18.—GRANDIOSOS BALLS a l'Erevit, en el «Català del Poble».

A les 21.30.—SARDANES al carrer de Sant Sebastià, enfront al «Català del Poble».

A les 22.—AUDÒRCIO DE SARDANES a la plaça de la República.

A les 22.30.—CONCERTS al «Círcol Columbense» i a «La Artística Femenina».

A les 23.30.—SELECTIES BALLS al saló taureu del «Círcol Columbense» i al local Erevit de «La Artística Femenina».

DIA 25

A les 10.—SOLEMNE OFICI a l'Església Parroquial.

A les 12.—SARDANES per «La Principal» d'Esquera i CONCERT per

CALORÍRIA
ELECTRÍCIA
SELECTIUS
CATERING
Bateries de cuira en coure i ferro
Instal·lacions elèctriques i sanitàries
Estudis i pre-
supostos gratis

Carrer de Sant Sebastià, 7
SANTA COLOMA DE FARNERS
(Girona-Espanya)

SANTA COLOMA DE FARNERS

JoSEP
RIERA
GUBAU

Especialitat en
milións per a home

Telèfon 27
SANTA COLOMA DE FARNERS
(Girona-Espanya)

Banc Comercial de Barcelona

Capital:

25.000.000 de pessetes totalment desemborsat

Casa Central: Barcelona - Passeig de Gràcia, 315

SUCURSALS I AGENCIES

A les 10.—SARDANES per «La Salvatana» al carrer de Sant Sebastià, entre el «Casal del Poble», «La Artística Farnense» i «Círcol Columbíencs».

A les 16.—GRANDIOS PARTIT DE FUTBOL en el camp d'esports del «C. D. Farmers», entre el «F. C. Català» de Gràcia i l'equip local.

A les 17.—SARDANES a la plaça de la República.

A les 17.30.—CINEMA al «Círcol Columbíenc».

A les 18.—SELECTES BALLS al «Casal del Poble» i l'«Envelat».

A les 21.30.—SARDANES al carrer de Sant Sebastià, enfront al «Casal del Poble».

A les 22.30.—SARDANES a la plaça de la República i CONCERTS a «La Artística Farnense» i al «Círcol Columbíenc».

LLUIT BALL al «Casal del Poble».

A les 22.30.—EXTRAORDINÀRIES BALLS a l'«Envelat» i al «Círcol Columbíenc».

DIA 26

A les 10.—ORCI DE DIPUNTS a l'Església Parroquial.

A les 12.—SARDANES al carrer de Sant Sebastià, enfront al «Casal del Poble», per «La Salvatana».

SARDANES a la plaça de la República, per «La Biocida» d'aquesta i seguidament i en la mateixa platja CONCERT per l'«Esquerda Escativa» de Barcelona.

A les 15.—CONCERTS en «La Artística Farnense» i en el «Casal del Poble».

A les 16.—GRAN CLIRSA ATLÈTICA pels principals carrers de la ciutat, organitzada pel «C. D. Farmers».

La Hispano Farnense, S. A.
Servi d'autobus. Automòbil de Santa Coloma de Farners a Sitges i viceversa
AUTOS TURISME

Telèfon 32

Agència a Santa Coloma de Farners:

Carrer del Pare Lluís Rodés número 13

Plaça Hispano Farnense, 1
SANTA COLOMA DE FARNERS

ORION

CAL CEFINES

A les 16'30.—SARDANES a la plaça de la República.
 A les 17.—EXTRAORDINÀRIA FUNCIO TEATRAL al «Círcol Columbenc», representació de LA HUETJETA LA ROSA DEL AZAHAR per divo MARCOS RIDONDO i amb acompanyament de 22 professors del Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

A les 18.—BALL DE SOCIETAT a l'Envelat i GRAN BALL al «Casal del Poble».

A les 21'30.—SARDANES al carrer de Sant Sebastià, enfront al «Casal del Poble».

A les 22'30.—SARDANES a la plaça de la República i CONCERT a «La Artística Femenina».

GRAN BALL al «Casal del Poble».

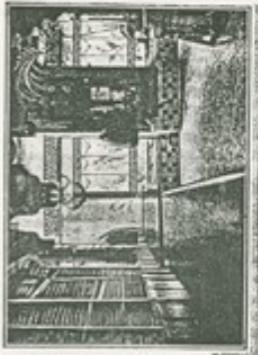
A les 23'30.—LLUÏDMESSIMS BALLS al «Círcol Columbenc» i a l'Envelat de «La Artística Femenina».

DIA 27

A les 17'30.—SELECTE SESSIO DE CINEMA al «Círcol Columbenc», projectant-se un programa nou de pel·lícules.

GRAN SASTRERIA

Carrer Pare Lluís Rodés, 14
 Santa Coloma de Farners

La Casa del Corcho

Taponet, Tapones Botella, Servit, Des-
 sila-Cotos, Lane, Glomerados y demás
 artículos del corcho

Paseo de la República, 44 - Tel. 50722

MARCELONA

Dipòsit de ciment, calç
 hidràulica guix,
 teules i rajoles de Santia-

go
 Successor de Morral

Alla qualitat sempre uniforme
 La mireta de l'enginy perduda
 L'ús segur per a astendills

R. M O R R A L
 Carrer de Sant Sebastià, 43
 Sta. Coloma de Farners

Relació dels festivars que celebrarà aquesta Societat durant els dies 23, 24, 25, 26 i 27 de setembre, amb la cooperació de la velha se encuanta **ESCALAS** de Barcelona, composta d'16 professors, i de l'enquadrina dels esits **RAY-BEL**.

Dia 23. Tardà, a les 5. Presentació del superespectacle «Ray-Bel» amb la seva aplaudida orquestració • 26, a les 9. Granotí BALL DE SOCIETAT, amenitzat per l'orquestra «Ray-Bel». Dia 24. Tardà, a dos quarts de nou. ESCOLELLIT CONCERT • A dos quarts de 6. SESSIO DE CINEMA, projectant-se el drama històric del finmeisent Boigé, RASPUTIN Y LA ZARINA • 26, a les 9. CONCERT • A les 9. Liceu BALL. Dia 25. Tardà, a dos quarts de 3. SELECTE CONCERT • A dos quarts de 4. SESSIO DE CINEMA a base de la grandiosa superproducció inspirada en la simfonía «Inacabada» de Schubert. VIELAN MIS CANCIONES • 26, a les 9. CONCERT • A les 9. GRANDIOSO BALL.

Dia 26. Tardà, a tres quarts de 5. MAGNÍ HEN-CIO TEATRAL, posant-se en escena i amb acompanyament de 23 professionals del Gran Teatre del Liceu de Barcelona, la grandiosissima opèra LA VIEJECITA, per l'apaudinatissima tipic VICTORIA RACIONERO i la corregudissima opereta LA ROSA DEL AZAFRÁN, per l'ennipendent diva MARCOS REDONDO • 26, a les 9. EXTRAGRANOTÍ BALL.

Dia 27. Tardà, a dos quarts de 6. Magnifica sessió de Cinema, projectant-se entre altres MISTERI ALERTA per Jules Gobert i UNA VIDA ROMANTICA, crisiada de Catalina Barroca

Circo
C.
o
u
m
b
e
n
s
c

HAPPY HOUR

Les tintes //Sadolin//
la s'han imposat arreu de la nostra terra per la seva qualitat, pel seu rendiment, i sobretot pels seus preus. M à x i m e s f a c i l i t a t s

Sadolin & Holmblad, Ltd. Copenhagen

(Casas ravalera en 1777)

Representant exclusiu i dipositori:
Estanislau Roig Gingi

C. Bernat, 16 - Tel. 79238 - Telegraf Roigging

BARCELONA

FIESTA MAYOR DE
SANTA COLOMA
DE FARNES

ORGANIZADA
POR EL AYUNTAMIENTO Y LA
F. E. T. Y DE LAS J. O. N. S.

PROGRAMA OFICIAL
DE LOS FESTEJOS A CELEBRAR
DURANTE LOS DIAS 23, 24, 25 Y
26 DE SEPTIEMBRE DE MCMLXXXIX
AÑO DE LA VICTORIA

DÍA 23

A las 7 de la tarde.—Se celebrará la tradicional «RUA LA PENYA» precedida por los Cabezudos.

A las 7.—Reparto de panes, a los pobres de la Ciudad, en las Casas Constitucionales.

A las 10 de la noche.—Audición de Sardanas en la Plaza del Generalísimo Franco.

DÍA 24

A las 7 y media de la mañana.—La Banda de Cornetas y Tambores de la O. N. S. recorrerá las calles de la Ciudad tocando «Diana».

A las 9.—En la Iglesia Parroquial, Misa de las O. O. J.

A las 10.—Procesión que saldrá de la Plaza de San Sebastián, para la recepción y traslado a la Iglesia Parroquial de la Sagrada Reliquia del Beato Dalmau, santo de esta ciudad, donada por el M. Ilustre Cabildo de la Catedral de Gerona.

A las 10 y media.—OFICIO SOLEMNE

en la Iglesia Parroquial, con asistencia de todas las Autoridades Militares, Civiles y Jerarquías del Movimiento. Predicará el M. I. Sc. Dr. José Moreira, Canónigo Doctoral de la Catedral de Gerona.

La Orquesta «Moderna» de Barcelona cantará la Misa de Bonuet y Recasens, «Lluvias Pau Dousa». A las 12.—Solemne Reapertura del Sagrado Corazón en la Casa Ayuntamiento.

A las 12 y media.—Audición de Sardanas en la Plaza del Generalísimo Franco.

A las 3 de la tarde.—Concierto en el Teatro del Local Social de la F. E. T y de la J. O. N. S. por la

Orquesta «Moderna». A la misma hora, Concierto por la Orquesta «Moderna» en el Café Pancho.

A las 5.—Sardanas en la Plaza del Generalísimo Franco.

A las 6 y media.—En el Local Social de F. E. T. y de la J. O. N. S.

SESION DE CINE
proyectándose las películas «26 días para la contaría» (musical) por Hans Schröter y Lyon Dwyer (estreno en España) y «Gloria» (drama), por la guionista Brigitte Helm.

Noche, a las 10 y media.—Serenata frente a las Casas Consistoriales.

A las 11 y media.—Sardanas en la Plaza del Generalísimo y Baile en el Salón Teatro de la F. E. T. y de la J. O. N. S. y en el Entroido.

DÍA 25

A las 10 de la mañana.—Oficio Solemne en la Iglesia Parroquial.

A las 11.—DESCUBRIMIENTO DE LAS LAPIDAS que dan los nombres «Del Generalísimo Franco», «de Petrer», «Alfredo del 4.º División de Navarra», «José Asturias», «Cavio Sotelo» y «Víctor Pradera» a otras tantas plazas y calles de la ciudad. Finalizará este acto en la Plaza Mayor (Plaza del Generalísimo Franco).

A las 12 y media.—Concierto en la Plaza del Generalísimo.

A las 3 de la tarde.—Conciertos en el local de la F. E. T. y de la J. O. N. S. y en el Café Pancho.

A las 4.—GRAN PARTIDO DE FOOT-BALL entre el potente equipo del «Generalísimo S. C.» y el

J. D. Zarco* (de la Sociedad de Diputados de la F.E.T. y de las J.O.N.S.), con Ausencias de Sardanas en el Campo.

A las 6.—Audición de Sardanas en la Plaza del Generalísimo Franco.

A las 6 y media.—Función en el Teatro de las O.O. J.J. a cargo de «Jaime Agullí Y sus Pachangas».

A las 6 y media.—Baile de Tarde en el local de la F.E.T. y de las J.O.N.S.

Noche, a las 10 y media.—Serenata frente al edificio de F.E.T. y de las J.O.N.S.

A las 11 y media.—Sardanas en la Plaza del Generalísimo y Bailes en el Salón-Teatro de la F.E.T. y de las J.O.N.S., y en el Estolido.

DÍA 26

A las 11 de la mañana.—Sardanas en la Plaza de la Fuente de San Salvador.

GRAN FESTIVAL INFANTIL

con elevación de Globos.

Tarde, a las 3.—Concierto en el Salón-Café de la F.E.T. y de las J.O.N.S.

A las 5 y media.—En el Salón-Teatro de la F.E.T. y de las J.O.N.S., la zarzuela «LA TABERNERA DEL PUERTO»

por Vicente Simón, Pepita Planas y otros elementos del «Teatro de la Victoria» de Barcelona.

A las 6.—Baile en el Estolido.

Noche, a las 10 y media.—Expléndido Castillo de FUEGOS ARTIFICIALES

a cargo de la Pirotecnia «Nacional». Valida, de Mancera, en el Campo de Foot-Ball.

* A las 11.—Sardanas en la Plaza del Generalísimo. A las 12 y media.—Bailes en el Salón de la F.E.T. y de las J.O.N.S., y en el Estolido.

